

'OP HET PLATTELAND DOE JE MEER VOOR ELKAAR'

Met regelmaat lezen we in de media over een leegloop van het platteland: krimp in dorpen en kleinere steden en afname van het aantal boerderijen. Zijn plattelanders echt zo ongelukkig dat ze massaal naar de grote stad trekken? Onze verslaggever Emile Bode ging op onderzoek uit en komt tot heel andere conclusies.

Onderzoek bewijst: gelukkiger op het platteland

In het Permanent Onderzoek Leefsituatie van het CBS werd tussen 1997 en 2009 aan 286.000 Nederlanders gevraagd in welke mate zij zichzelf beschouwden als gelukkig. De meeste levensvreugde werd gevonden in de plaatsen Simpelveld (Limburg), Boarnsterhim

en Gaasterlân-Sleat (Friesland), waar maar liefst 97 procent van de inwoners aangaf 'gelukkig' of 'erg gelukkig' te zijn. In een ander onderzoek worden Ede en Alphen aan den Rijn als gelukkigste gemeenten genoemd. Uit de zogeheten 'Geluksatlas' blijkt

dat van de tien geluksgebieden er acht op het platteland liggen, zoals de Veluwe, Waddeneilanden, Utrechtse Heuvelrug en de Kop van Overijssel. In deze top tien staan slechts twee steden, Scheveningen - vanwege het strand - en Rotterdam.

Pensionado Ronald van Gessel (66) uit Doesburg verhuisde drie jaar geleden met zijn vrouw van de drukke Randstad naar Doesburg in de Achterhoek, omringd door het platteland. "We hebben jaren

gewoond en gewerkt in België en Duitsland, en waren gewend aan ruimte. Toen we vanwege mijn werk weer in de Randstad moesten wonen, voelde dat enorm beklemmend. Uiteindelijk kwamen we in Doesburg terecht. Om met Herman Finkers te spreken: wel aan de goede kant van de IJssel." Hij zit niet om een mening verlegen: "Hier wonen we niet op elkaar gepakt en volgens mij is er dan ook meer ruimte

'Hier wonen we niet op elkaar gepakt'

voor tolerantie. Hier komt Sinterklaas gewoon met Zwarte Piet aan en wordt vuurwerk nauwelijks gebruikt om anderen te bestoken. Veel maatregelen van de Randstedelijke regering worden hier als overdreven bemoeizucht gezien."

'TWEE VERSNELLINGEN LAGER'

Van Gessel en zijn vrouw zijn gelukkig in 'mosterd stad' Doesburg. "Alles gaat hier twee versnellingen lager. Het is gemoedelijk en burens helpen elkaar met alles. In ons appartementenblok komt tweederde uit het westen, vooral senioren." Hij geniet ook van de relatieve rust op de wegen in de Achterhoek waar hij nooit in de file staat. Hij moet er zelf om lachen als hij vertelt dat de

Meilandjes bij hem in de buurt een paardenboerderij hebben gekocht. "Zou het hier in de Achterhoek zelfs beter zijn dan op een Frans chateau? Als het nu maar niet te druk wordt..."

HEBBIEN WE NOG WEL PLATTELAND?

Op het platteland wonen circa 5 miljoen mensen. Op het 'echte' platteland met afgelegen dorpen praten we over circa 1,8 miljoen inwoners. Dat is ruim 10 procent van de bevolking. Toch hebben

Theo Kuijpers.

we volgens de Europese definitie in ons land eigenlijk geen platteland. Ons landelijk gebied is namelijk heel erg verstedelijkt. Het ligt nooit verder dan een halfuur van een flinke stad. Dirk Strijker is het niet met die definitie eens. Hij woont zelf in Noord-Drenthe en is hoogleraar Plattelandsontwikkeling aan de Rijksuniversiteit Groningen. Volgens Strijker bestaat het platteland nog wel degelijk. "Als je bijvoorbeeld een afslag van de ringweg in Amsterdam-Noord neemt, ben je meteen in Waterland en dat is beslist platteland." Strijker constateert ook dat uit alle onderzoeken, bijvoorbeeld van het Sociaal en Cultureel

Planbureau (CPB), blijkt dat plattelanders gelukkiger zijn dan stedelingen. "Dat wil overigens niet zeggen dat alle stedelingen ongelukkig zijn. Wij zijn na Denemarken sowieso het gelukkigste land van Europa."

VEILIGER EN DICHTER BIJ ELKAAR

We trekken naar de Betuwe en ontmoeten daar Petra van Kuilenburg uit Waardenburg. Zij is fractievoorzitter van de partij Leefbaar Lokaal Belang West Betuwe. Nadat in 2019 liefst 26 kleine kernen opgingen in een grote gemeente, behaalde haar partij drie zetels. Petra: "Wij zijn een echte plattelandspartij. Wij moeten hier niet zo veel hebben van de Randstedelijke arrogantie en regelzucht. Ik heb ook sterk het gevoel dat die maatregelen door het overgrote deel van de Nederlandse bevolking niet worden gedragen." En als ze dan een keertje naar de stad wil, is ze met een kwartiertje in Den Bosch. "Een prachtige

Petra van Kuilenburg.

stad, daar niet van, maar op het platteland voel ik me veiliger. Hier is ook minder overlast. Het is zeker niet zo dat een dorp ideaal is, maar we staan wel dicht bij elkaar. Je voelt je veiliger en je doet meer voor elkaar. Iets verderop woont een oudere dame. Als het sneeuwt, maak ik haar stoepje schoon.”

OUDEREN EN BEREIKBAARHEID

De mening van Petra wordt versterkt door diverse onderzoeken, zoals de publicatie in 2017 van het SCP ‘Dorpsleven tussen stad en land’. Anja Steenbekkers was één van de opstellers. Zij zegt: “De mensen op het platteland zijn onmiskenbaar meer tevreden over hun woonplek dan de stedelingen. Ik zie wel een probleem bij hoogbejaarden in afgelegen kernen. Mensen die niet meer mobiel zijn en ver weg wonen van goed openbaar vervoer, winkels en de huisarts. Dat is een groep die bijvoorbeeld ook niet gewend is boodschappen online te bestellen en zij willen of kunnen financieel ook niet meer verhuizen naar een groter dorp.” Ter illustratie: in 2030 woont naar verwachting 26 procent van de ouderen op het platteland en 17 procent in de stad.

‘BEMOEIZUCHT’ UIT DE RANDSTAD

In de gesprekken die uw MAX-verslaggever met de plattelanders voerde, valt vooral op dat ze niet zozeer kritiek hebben op het leven in de stad, maar wel op de politieke elite die in de grote welvarende

steden samenklontert en weleens even uitmaakt wat goed voor plattelanders is. We leggen die constatering voor aan Joost Eerdmans, fractievoorzitter van Leefbaar Rotterdam. “Die onvrede is er niet alleen op het platteland”, zegt hij. “Daarom zijn partijen als PVV, Forum en 50PLUS tezamen zo groot. En vergeet de lokale partijen niet.” Eerdmans schetst dat op het platteland veel minder niet-westerse Nederlanders wonen. “In sommige dorpen zijn nauwelijks gekleurde medemensen. Toch bestaat daar een grotere angst voor de multiculturele samenleving. Die angst is overigens niet terecht, want zo’n samenleving maakt van Rotterdam ook een heel dynamische stad met al haar voorzieningen en daarom woon ik er graag.” Toch kan Eerdmans zich wel voorstellen dat plattelanders met een zekere angst en aversie tegen de Randstad en haar bestuurders aankijken. “Ik ga heel vaak naar Terschelling waar bij wijze van spreken nog nooit iemand een mes heeft getrokken. Dat is een compleet andere wereld en slechts op een paar uur afstand van de Randstad. Ik denk dat mensen op het platteland bang zijn dat er over vijftien jaar bij hen net zulke situaties ontstaan als nu in de Randstad. Met belachelijke milieumaatregelen. Met witte pieten en carnaval dat ‘verkleedfeest’ moet worden genoemd. Op het platteland willen ze geen smeltkroes van ellende worden en ik geef ze groot gelijk.” ■

Joost Eerdmans, Leefbaar Rotterdam.

TREK STEDELINGEN NAAR PLATTELAND

De onbetaalbare woningen in en rond de grote steden zorgen voor een toenemende trek van stedelingen naar woningen buiten de Randstad. Ard Klijsen, voorzitter van de NVM-sectie Agrarisch & Landelijk vastgoed, ziet ook op het platteland woningkrapte ontstaan door toenemende vraag vanuit het stedelijk gebied. Klijsen: “Sommige oudere huishoudens keren weer terug naar hun oorspronkelijke dorp, na jarenlang in de stad te hebben gewoond. Maar er is ook vraag van jonge gezinnen die de rust van het landelijk gebied opzoeken. Deze trend zien we niet alleen in de centrale locaties van het land, maar ook in Groningen en Friesland. Daar kun je voor relatief weinig geld een grote woning kopen.

Maar hoe verhoudt de trek naar het platteland zich met berichten dat het platteland leegloopt? In werkelijkheid doet dit probleem zich vooral op het platteland met (heel) kleine kernen voor, maar niet op het verstedelijkt platteland. Wel kan de vergrijzing in de toekomst voor een grotere leegstand van het landelijk gebied zorgen. De grootste vergrijzing doet zich voor aan de randen van het land, zoals Zeeuw-Vlaanderen, Zuid-Limburg, de oostelijke rand en delen van Drenthe en Groningen. De grootste groep ouderen woont evenwel in plaatsen die aan een grote stad zijn geplakt. Dat zijn bijvoorbeeld Wassenaar, Bloemendaal, Laren (NH), Amstelveen en Rijswijk (ZH).

Liefst een dorp

Ruim 3.500 leden van het MAX Opinie Panel vulden vorige week een enquête in over hun woonomgeving. Bijna een vijfde (19%) zou liever in een andere omgeving willen wonen. Een dorp heeft dan bij 36 procent de voorkeur en een landelijke of agrarische omgeving bij 32 procent. Slechts 9 procent woont het liefst in een grote stad en 22 procent in een kleine stad. Vooral stedelingen willen liefst verhuizen naar een landelijke omgeving. Andersom is dat duidelijk minder.

Mevrouw De Kruiff (75) woont in een grote stad: “Alles dichtbij, winkels, openbaar vervoer... We wonen op elkaar, dat is minder. Ook is er weinig contact in de buurt, het is ieder voor zich. Omdat ik geen auto heb, is het platteland geen optie. Ik ben afhankelijk van het openbaar vervoer.”

Mevrouw Scholtens (59) woont ook in een grote stad, met allerlei voorzieningen op fietsafstand. Wel stoort ze zich aan het verkeer en alle geluiden. “Ik zou in een dorp willen wonen, maar wel met wat voorzieningen.”

Mevrouw Van Beusekom (82) woont in een dorp: “Rustig, gezellig, beter contact met andere mensen.” Als nadeel ziet ze dat er te weinig winkels in de buurt

zijn. Maar: “Ik woon prachtig met wat grotere steden in de nabijheid.”

Ook dorpsbewoner **mijnheer Kes (71)** woont liever in zijn dorp dan in een stad: “Veel groen en water om mij heen.”

Mevrouw Hamilton (68) woont in een landelijke omgeving: “Ik ben een geboren stadsmens en heb altijd een drukke baan in de Randstad gehad, maar had het er de laatste 27 jaar voor over om elke dag anderhalf uur te rijden om hier te kunnen wonen. De rust, de natuur, de zelfredzaamheid, de ruimte om mijn familie en vrienden te ontvangen, de relatieve veiligheid.”

We legden het panel ook twee stellingen voor: “Dit kabinet neemt

de wensen van het platteland niet serieus” en “Het platteland en de Randstad vervreemden zich steeds meer van elkaar”. Met de eerste stelling is 62 procent het eens, met de tweede zelfs 71 procent. Opmerkelijk: mensen die in een grote stad wonen zijn het het minst stellig eens met deze stellingen, maar in meerderheid zijn ze het wel degelijk met beide stellingen eens!

Mevrouw De Block (68): “Wij wonen in Zeeland. De regio wordt door dit kabinet ook niet voor vol aangezien.”

Mevrouw Franssen (70): “Alles speelt zich af in de Randstad. Wij wonen in Limburg en voor mijn gevoel tellen we niet mee. De autobaanverlichting stopt bij Eindhoven!”

De grootste vergrijzing doet zich voor aan de randen van het land

